

פרשת בלק

י"א תמוז תשפ"ג
שנה י"ד גליון תרס"ז

עִשְׂתָּהָת שְׁשָׁלֹם

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

וַיָּקָם בְּלָעַם בַּבֶּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אֶתְנֹו וַיִּלְךְ עִם שָׂרֵי מוֹאָב (כב כא)

עטרת ראשנו דברי תורה מב"ק אדמו"ר שליט"א

ולכן רואים ג"כ שהמלאך עיבב ג' פעמים את בלעם באמצע הדרך מליך לקלל את ישראל, לרמוז להג' צללים שרצה בלעם לקחת מישראל, ואח"כ בפעם השלישי, כבר הרג המלאך את האתן לגמרי, כמו שאומר רש"י עה"פ 'ואותה החיית' ע"ש. היינו שביטל המלאך את כוונת בלעם שרצה לבטל את הג' צללים המרומז באת"ן כנ"ל.

ולכן כתוב אח"כ כשבלעם בא אצל בלק ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות, והכן לי בזה שבעה פרות ושבעה אילים' ועשה כן ג"פ, והכוונה במספר הזה, משום שג"פ שבעה, הוא בגי' שם אהי"ה, וג"פ שעשה כן, מרמז להג' שמות של אהי"ה, שרצה בלעם לקלקל ולבטל מבני ישראל הג' צללים, ולא עלתה בידו, רק נהפך הכול לברכה.

וכל זה לא עלתה בידו, ע"י זכותו של אברהם אבינו, כמו שפרש"י רשע כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר 'וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו' (בראשית כב ג), כי 'וישכם' בגי' שע"ו, וזה איתא בעץ חיים (שער יג פרק יד) הגנה יש ש"ע נהרין מצד החכמה, וש"ע נהרין מצד הבינה, ואותן ש"ע דאבא הם טמירין, אמנם ש"ע של הבינה הם מתגלים בפנים העליונים מצד הבינה שהיא אהי"ה, אשר יש בפשוט ומילוי ומילוי דמילוי א"ם אותיות, והט"ס שהם בפנים העליונים המתגלים מצד הבינה כל ספירה שבה שם אהי"ה בסוד א"ם אותיות, וכולם גימטריא ש"ע נהרין עיי"ש. היינו זכותו של אברהם אבינו שבשם אהי"ה אתרחיצו אבהתנא להתלבשא ביה כנ"ל, לא עלתה בידו לפגום בתיקון הצלם של בני ישראל ביציאת מצרים.

וזה איתא ברמ"א אוה"ח בסמ"ח תרס"ד, וז"ל כתבו הראשונים ז"ל, שיש סימן בצל הלבנה בליל הושענא רבה שיקרה לו או לקרוביו באותה השנה ע"כ, ובשער-הכוונות (ענין סוכות דרוש ו-ז) מבאר שם בארוכה הענין של הצללים, שיש ג' מיני צללים שהם הג' מילויים של שם אהי"ה, האחד אהי"ה במילוי יודי"ן בגי' קס"א, והשני אהי"ה במילוי אלפי"ן בגי' קמ"ג, והשלישי אהי"ה במילוי ההי"ן בגי' קנ"א, ומבאר שם שהעיקר מה שצריך לראות זה בבואה דבבואה שהוא הצל הגי' קנ"א, וכל מי שנתחייב בדין מסתלק ממנו חותם נשמתו ונפגם, ונמסר פסק דינו ביד החיצונים ע"ש.

ועוד איתא בלקוטי-תורה (שמות) על הפסוק 'וירא הוי"ה כי סר לראות' (שמות ג ד) וז"ל: אמנם משה חשב שיהיה נמשך גלות מצרים בסוד י' הוי"ות שעולין ס"ה, וזהו 'וירא הוי"ה כי סר לראות' כי ראה הש"י למשה שטעה, בחשבו כי משם נמשך גלות מצרים, ומשם ג"כ עתידין ליגאל, אמר לו הש"י לא כן הוא, כי הלא גלותם נמשך משמות אהי"ה שהם סוד רד"ו בגי' י"פ אהי"ה, משמה גלות של ישראל במצרים וכן גאולתם הוא ג"כ משם, וזהו 'אהי"ה שלחתי אליכם' כי מצד אהי"ה תהא גאולתכם עיי"ש.

לפי כל זה נוכל לפרש, שבלעם הרשע שהיה לו אחיזה בבחינת הבל שהוא סוד שם אהי"ה, רצה לקלקל התיקון של י"פ אהי"ה שהיו לבני ישראל ביציאת מצרים, ועי"ז יהיה בכוחו לכלות ח"ו את בני ישראל, וזהו שאמר בלק 'עם יצא' בגי' י' פעם שם אהי"ה, שרצה שבלעם יפגום בהם, ועי"ז יוכל לכלותם ח"ו.

ולכן מיד ויחבש את אתנו כי אתנו עה"כ בגי' הג' מילואים של שם אהי"ה שהם הג' צללים שלהם, ועי"ז יהיה אחיזת החיצונים בבני ישראל ויוכל לקללם ח"ו.

פרש"י, אמר הקב"ה, רשע כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר 'וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו' (בראשית כב ג), הביאור בזה. וגם להבין מה שכבר נתקשה האור החיים הקדוש למה היה צריך בלק לומר לבלעם שבני ישראל יצאו ממצרים, וגם הרי כל העולם ידעו שבני ישראל יצאו ממצרים.

אלא הנראה לומר, דהנה רש"י פירש על הפסוק 'אל זקני מדין' ומה ראה מואב ליטול עצה ממדין, כיון שראו את ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם, אמרו מנהיגם של אלו במדין נתגדל, נשאל מהם מה מדתו, אמרו לו, אין כחו אלא בפיו, אמרו אף אנו נבא עליהם באדם שכחו בפיו.

וזה איתא בלקו"ת כאן, דע כי הנה סוד בלעם הוא מסוד הבל, כמ"ש חז"ל (במדבר יד יט) ע"פ 'ולא קם נביא' (דברים לד ז), כי צד הרע של הבל הוא בבלעם, והוא הנאמר במשה 'ותרא אותו כי טוב הוא' (שמות ב ב) ר"ל כי עתה במשה נתקן הבל ונצרף ובה הטוב במשה והרע בבלעם, לכן היו שקולין זה בישראל וזה באומות, ולהיות בלעם מן הבל, לכן אין כחו אלא בפיו, כי סוד ההבל שהוא אור המקיף, הנה הוא מצד ההוא רישא דל"א שהוא מקיף הכל, ומשם הולך אל הפה, וחוזר לצאת משם להקיף לתתא, והנה בלק היה רוצה שבלעם יקללם בסודו שהוא סוד ההבל המקיף שהוא שם אהי"ה, לכן נרמז ב"ש פם אהי"ה בהיפך בדברי בלק אל בלעם, א' ר"ת ה'שור א'ת י'רק ה'שדה, ב' ס"ת לכה' נא' קבה' ל', והנה תבין בזה מ"ש 'זה שלש רגלים' וארז"ל (במדבר יד כד) שביקש לעקור ג' רגלים מישראל, והענין כי סוד הבל היוצא מפה דעתיקא, הנה ביה אתרחיצו אבהתנא להתלבשא ביה, ועתה כשרצה לקלל את ישראל ע"י שם זה, נמצא שהיה עוקר ג' רגלים שהם ג' אבות עיי"ש.

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

ותאמר האתון אל בלעם הלוא אנכי אתגד וגו' (כב ל).

שכן קליפות האתון היתה לבוש נשמתו, ומחמת שהיה בו בבלעם כמה נשמות קדושות עצומות, כמבואר בליקוטי תורה על פסוק (ישעיה מט יח) כלם נקבצו באו לך ע"ש, לכך כתיב ברמז שם קדוש 'הלוא' [אותיות שם אל"ה שם הלבוש (זוה"ק ח"ב צו:)]. והקליפה היתה מלבשת לאלו הנשמות עד זמן תקונם.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנהם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה. הנה כרד לקחתי וברך ולא אשיבנה (כג ט-ז).

'יקימנה' מלא יוד. כמבואר במדרש (במד"ר כ כ) 'ההוא אמר' להביא עליהן רעות, וכשעושין תשובה 'ולא יעשה' להם שום דבר רע, 'ודיבר' אבל 'ולא יקימנה' שיתקיים, כמבואר בדברי מרן **האר"י בעש"ט** שיוצאין אותיות וצורפין מפי הקב"ה, והמשכיל הנללב יכול להמתיקן מרע"ש לעש"ר ומצרה"ה לצה"ר ומדוי"ל ליו"ד, ונינוה נהפכת (יונה ג ד) שנהפכו לבבם מרע לטוב, אבל כשיצא מהארות כתר, נקודה עיקרית, ככ"ה לעיכובא כתר כל הכתרים, נאמר 'אין מידי מציל' (דברים לב לט) [היינו כשהוא מאין' בחינת כתר אז 'אין מידי מציל']. ולכן 'ולא יקימנה' ביר"ד העיקרת של נקודת כתר. אבל 'הנ"ה ברך לקחתי ולא הנ', 'וברך ולא

אשיבנה' כי כוונת הרשע להפוך הברכות לקללה, כמו שמהפכין הצדיקים מכלה רפוא כללה כלה קדישא, מצרה לצהר, ולא עלה בידו 'ולא אשיבנה' [מלא יו"ד] כי הברכות היו מיו"ד העיקרית, ברכו"ת אותיות ב"ו כתר", כי הברכות שהיה על ידי בלעם היו מהשפעות הכתר ככ"ה לעיכובא דוקא.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

מה אקב לא קבה אל ומה אעזם לא זעם הוי"ה (כג ה).

הנה בלעם רצה לקלל את בני ישראל בשני השמות שלהם יעקב וישראל, כדברי רש"י ז"ל עה"פ 'ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל' (במדבר כג ז), בשני שמותיהם אמר לו לקללם, שמא אחד מהם אינו מובהק עיי"ש. וזה השיב בלעם 'מה אקב לא קבה אל', היינו השם 'אל' מישראל, 'ומה אעזם לא זעם הוי"ה' קאי על שם יעקב, היינו כי הוי"ה מרמז על יעקב, כי בלידת יעקב נאמר 'ויקרא שמו יעקב' (בראשית כה כו), ופירש"י ז"ל הקב"ה ע"כ. ואמרת לפרש מפני מה דוקא הקב"ה, והיכן נרמז זאת בשם יעקב, רק יעקב הוא ר"ת של הדל"ת עולמות, יוצרי עושי קונו ב'וראי, וקוני היינו עולם האצילות כנודע, ולכן שפיר הקב"ה קראו יעקב, כי הד' אתון הוי"ה ב"ה וב"ש מכוונים כביכול לד' עולמות הנ"ל כנודע, ולכן שפיר הקב"ה קראהו 'יעקב', וזה הפי' לא זעם הוי"ה מרמז על השם יעקב.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

נאם שמע אמרי אל וידע דעת עולין וגו' (כד טו).

אחז"ל (סנהדרין קה:): שידע לכוון הרגע שכועס הקב"ה. והקשו בתוס' בברכות (ז ע"א ד"ה שאלמלי) מה היה יכול לומר ברגע אחד, ותיצרו שיכול לומר

'כלם' ע"כ. ולכאורה היה לו לומר 'הרגם' שהוא ג"כ תיבה אחת. ולדעתי יש לבאר שקטרג לפני הקב"ה ברגע באומרו 'כלם' שהם בעלי גאווה, כי באתון 'כלם' קודם האות כ' ואח"כ ל' ואח"כ ס' שמרמו על גאווה, ואח"כ לדבר טוב על ישראל אמר (במדבר כג כא) 'ותרועת מלך' ב' שהם ענוים ומרמו על 'מלך' קודם אות מ' ואח"כ ל' ואח"כ ר' שמרמו על ענוה, וזה 'מלך' שהוא ר"ת לית מגרמיה כלום והוא כולו ענוה, כי דוד המע"ה אמר (דבה"י-א כט יא) 'לך הוי"ה הממלכה' והמתנשא לכל לראש' הכל ממה שנשפע לו מלמעלה ולית מגרמיה כלום והבן היטב.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

אם יתן לי בלעם קולא ביתו כסף וזהב וגו' (כד יג).

'מלא' חסר ואו. מזה למדנו שנשפו רחבה (אבות פ"ה מי"ט), כי לא היה מספיק לו גם זה למלאות תאוותו, ועדיין חסר אף ב'מלא ביתו כסף וזהב'.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ויצמד ישראל לבעל פעור וגו' (כה ג).

ישראל טעו בענין פעור שכיונו לבזות, אבל זה טעות גדול שעבודת פעור עיקר עבודתו לקבל בזיון וליסבול, וזה קליפה קשה, ומשה בענוה אמיתית שלו, הכניעו וביטלו מן העולם, ואם התרו בו דע שכל יותר שאתה מכיין לבזות זה הוא עבודתו, חייב סקילה, אבל ישראל טעו בזה ולא ידעו הלכה זאת, על כן כפר פינחס עליהם 'ויכפר על בני ישראל'.

'זוהר חיי' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב (כג ט).

אומרים בשבת ומועדים טובים בקדושת כתר ה"ן גאלתי אתכם אחרית כראשית' כי הגאולה הראשית ממצרים היתה בזכות 'הן' שלא הזדווגו בשאינן מינם, וכמו כן הגאולה האחרית, הגאולה האחרונה שתהיה גאולה שלימה תהיה ג"כ בזכות 'הן' שלא יזדווגו בני ישראל בשאינן מינם ח"ו, ועי"ז תהיה הגאולה בזכות השני תורות 'הן' כהנ"ל, כדברי המדרש (ויק"ר א ז) אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות, שנאמר (הושע ח ז) 'כי יתנו בגוים עתה אקבצם' במהרה בימינו אכיה"ר ברחמים ובחסד"ם.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

כמש"כ בספרים הקדושים דרבי עקיבא השיג שער החמשים, כדברי מרן דודינו רבינו הקדוש רבי צבי מזידיטשוב זי"ע על דברי חכמו"ל (ר"ה כא:): חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נמסרו למשה, חוץ מאחד. דמרמו על רבי עקיבא שיצאה נשמתו ב'אחד' כדאיתא בחז"ל (ברכות סא:), והוא השיג שער החמשים ג"כ עיי"ש. וזה ע"י 'הן' ע"י יען שהלכו בדרך השני תורות במצרים שנמסרו להם מן יעקב אבינו ע"ה עמוד התורה, היא שעמדה להם במצרים שלא התערבו ח"ו עם המצרים והבן היטב.

בזזה אמרתי לפרש בס"ד הנוסח שאנחנו

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

איתא במדרש (שמו"ר טו ז) דכמו דהאותיות ה"א ונו"ן אין להם בן זוג, רק ה"א מתחבר עם ה"א, ונו"ן מתחבר בנו"ן, כמו כן עם ישראל הקדוש מתחבר רק במינם ואינם מתערבים ח"ו בגוים ואינם מזדווגים עמם ח"ו ע"כ.

אמרותי לבאר באיזה אופן בני ישראל ניצולים מלהתחבר עם אינם מינם, ע"י 'עם' ר"ת ע'קביא מ'שה, היינו ע"י שהם קיבלו את השני תורות תורת משה שהיא תורה שבכתב, ותורת רבי עקיבא שהיא תורה שבע"פ, וזה מרמז התיבה 'הן' כי תורת משה היא ה' חומשי תורה, ותורת רבי עקיבא היא נון,

רבינו הקדוש רבי חיים בן רבי משה בן עטר זיע"א בעל ה'אור החיים' ט"ו תמוז תק"ג

תולדותיו

נולד בשנת תנ"ו בעיר סאלי שמרוקו, כבן למשפחת הרבנים המעטירה בן עטר. מנעוריו נתגדל בבית סבו אבי אביו, כמו שכתב בספרו הקדוש חפץ ה': 'ושבתי ללמוד תורה מפי מורי ורבי, הרב המפורסם אדוני זקני מורי, אשר נודע בשערים שמו המופלג, החסיד העניו כמוהו ר' חיים בן עטר זלה"ה, אשר מימיו שתיתי באר מים חיים, ובין ברכיו גדלתי, ובחיקו ישבתי, מיום היותי, לשאוב מדבריו הטובים, ומרוב חסידות, כמעט אני אומר, שלא עבר עליו חצי לילה בשינה, אפילו לילי תמוז, מלקונן ולספור כאישה אלמנה, על חורבן בית אלוקינו, בבכי גדול, ולהשלים כל הלילה בתלמוד, עמי וכיוצא בי מיוצאי חלציו'.

כשהגיע לעת דודים נלקח לחתן לאחד משועי העיר שתמך בו ביד רחבה ונדיבה, ונתן לו הרבה מוהר ומתן, ובכך זכה להקים ישיבה גדולה בביתו ולהרביץ תורה לעדרים ולהפיץ מעינותיו חוצה, ולפזר ממון רב לשבורי לבב, אך לא ארכו לו הימים וחותרו נפטר על פניו וטענות ותביעות שונות ומיסים וכד' עלו על בניו, ובתוכם גם על רבי חיים, וישב ע"ז במאסר, גם ברח משם לעיר מכנאס ומשם לפאס, וכפי שכותב בהקדמת ספרו אור החיים: 'דלקוני בתפיסה במסירה ועלילה, ונגידה ביד שר צר אכזרי וכשה נופל זה קס, באין מבטח לרגע, מחיי להרגיע, ואני בתוך עמקי ים הצרות, תפיסות על עסק ממון ועל עסקי נפשות, את נפשי הצלתי, וכיושב בעולם חדש ישבתי, ולמות מתוך תורה חשבתי, ואל אור החיים נתתי לבי ועיני ושכלי'. בעיר פאס מצא רבינו מנוחתו, וישב כמקדם על התורה ועל העבודה, יחד עם חברים מקשיבים.

מנהיג בישראל

רבינו היה לאחד מגדולי הדור ודבריו הקדשים נתקבלו על כל ישראל, וכידוע בעת שבגלילות מרוקו התפשטה מכת הארבה, ובהוראת שעה גדולי הדור בזמן ההוא, התיירו לאכול סוג מסוים של ארבה, אחר שאנשים מתו ברעב כשהארבה כילה התבואה וכל היבול, ובחלוף שעת החרום המשיכו לאכול הארבה, אז קם רבינו כחלמיש לאסור לאכול הארבה שכל ההיתר מתחילה היה בדיעבד, ודבריו הקדושים נתקבלו בכל תפוצות ישראל וכל הגליל קבלו פסק רבינו, ואף מן השמים פסקו כמותו, שאדם אחד שלא קיבל עליו הפסק של רבינו, והמשיך לאכול הארבה האסורה, חלם לו בחלום הלילה איך שהוא אוכל שקצים ורמשים, והיה רמו מן השמים שהארבה אסורה באכילה.

ביתו הגדול היה פתוח לרוחה והיו עניים בני ביתו, והיה דרכו לשחוט על שבת קודש עגל אחד, ולחלק הבשר לעניים תלמידי חכמים. שבת אחת נמצאו טריפות בכל הבהמות שבעיר חוץ מהבהמה היחידה

שכלי, אין זה אלא לקום ולהעלות אל מקום חשבתי בו, הוא מקום השכינה, עיר הרמה, עיר החביבה על אלקי העולם, וממשלות עולם עליון ותחתון, ואזרתי כגבר חלצי, סכנתי עצמי סכנות גדולות דרך מדבר, כדי להגיע אל ארץ משאת נפשי, אל מקום טהור היא ארץ ישראל, כי ארץ העמים היא טמאה, היא ועפרה ואפילו אורה'.

רבינו היה בדעתו להקים ישיבה גדולה לתמידי חכמים בעיר הקודש ירושלים, על כן קודם נסיעתו נסע אל ארץ איטליה לפנות אל נדיבי העם שיחזיקו בעול הישיבה, גם הדפיס שם את ספריו 'אור החיים' על התורה ו'פרי תואר' על שו"ע יורה דעה.

ביום ראש חודש אב תק"א הפליג באניה מלוורנו לעבר נמל יפו בארץ הקודש, ובסוף אלול עגנה האנייה בנמל עכו, ומאת ה' היתה זאת שרב החובל עגן בעכו, אחר שביפו ובירושלים שררה מגיפה גדולה שהפילה חללים, וקבע רבינו את ישיבתו שם עד סוף אייר תק"ב, בחודש אייר נפטרו שניים מבני החבורה, וקיבל רבינו הדין אחר שקבע דירתו בעכו שהוא ספק ארץ ישראל, ולכן העביר את ביתו והישיבה לעיר פקיעין שבגליל העליון, מקום מערת התנא האלוקי רבי שמעון רבי יוחאי, במשך חדשי סיון ותמוז היה שם הישיבה.

בשלהי שנת תק"ב עבר רבינו לירושלים, וקבע שם ישיבתו הגדולה שנתפרסמה על פני תבל, והעמיד תלמידים הרבה, בין תלמידי הגדולים היה החיד"א, ומביא בספריו עובדות והנהגות מרבינו.

הסתלקותו

לא ארכו לו הימים בעיר הקודש, ופחות משנה במוצש"ק ט"ו תמוז תק"ג, בהיותו בן מ"ז שנים נתבקש לישיבה של מעלה, ונטמן בשיפולי הר הזיתים, וכה נחרט על מצבתו: **ציון נברשת דדהבא, ההר חמד אלקים אבן יקרה, ושיחה קלה שלו אלקים חשבה לטובה, והארץ האירה מכבודו, כאשר יאיוו שבעת הנרות, ירכה וקנה היא העולה עמו, וקרא שמה חפצי המוציא לאור כל תעלומה, הוא זיוה הוא הדרה, ה"ה הרב המופלא וכבוד ה' מלא, המקובל אלקי חסידא קדישא כמוהו ר"ר חיים בן עטר ז"ל, נתבקש לישיבה של מעלה, יום ט"ו לחודש תמוז בשנת תק"ג, ליהנות מזיו השכינה, הוא המחבר ספר חפץ ה', וספר פרי תואר, וספר אור החיים, וספר ראשון לציון.**

רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט זיע"א בעת נטילת ידיים בסעודה שלישית בשבת שבו נפטר רבינו, אמר: **כבה נר המעריב, עתה נסתלק בעיר הקודש רבינו חיים בן עטר,** וכידוע שיש סוד בנטילת ידיים הידוע רק לחד בדרא, ועכשיו כשנתלקת רבי חיים בן עטר נגלה לי הסוד הזה.

ששחטו בביתו של רבינו האור החיים, עשיר אחד מאנשי העיר ששמע מזה, הגיע לביתו של רבינו לבקש שיתן לו חלק בשר על שבת קודש, אך רבינו אמר לו שהבשר הזה קודש לתלמידי חכמים ואינו יכול לתת לו חלק מזה, תוך כדי דיבור הגיע אחד מת"ח שבעיר וקיבל חלקו, עשיר יענה עזות וגידף וחרף וביזה את התלמיד חכם, אותו הלילה חלם לו רבינו שחייב הוא גלות על זה שלא מחה על ביזוי ת"ח, ואכן מיד בקומו בבוקר, התחיל שנת גלות, וקיבל עליו הדין באהבה. בשנת הגלות היה המעשה הידוע, ששבת בעיר אחת ורב העיר דרש בכל אחד מג' סעודות השבת י"ד פירושים מן המ"ב פירושים ששמע מן השמים על פרשת בחוקתי שחידשם רבינו, וכשאמר בכל פעם, הדרושים האלה חידש גדול אחד בשם 'רבינו חיים בן עטר', הגיב רבינו בביטול 'חיים בן עטר' בהשמטת התואר 'רבינו', במוצאי שבת קודש כשכלאו את רבינו בחדר הקהל על בזיון כבוד התורה, נשמע קול אדיר מפרק הרים ומשבר סלעים והיה נראה כאלו עומד העולם להיחרב, רב העיר עשה שאלת חלום על מה עשה ה' ככה, הודיעו לו מן השמים מפני שכלא את רבינו חיים בן עטר, ופתחו של גהינום אינו נפתח עד שהוא מבדיל על הכוס, ולכן שר של גהינום הרעיש את העולם, תיכף ששמע זאת שחרר את רבינו וביקש ממנו מחילה, באותו הלילה חלם לו רבינו שע"י הביזיון והצער שהיה לו השלים תיקונו ותמה שנת גלותו.

ארץ הקודש

במשך שנות חייו עברה עליו טלטולים שונים שנות רעב ובצורת, עד שהחליט רבינו שהגיע שעת הכושר לעלות ולחונן עפר ארץ הקודש, וז"ל: 'האיר ה' עיני

ורבינו הקדוש אור החיים אמר עליו מרן אור שבעת הימים **הבעל שם טוב** שנשמתו מרוח דוד של אצילות, ובכל לילה שמע תורה מפי הקב"ה, הרוב קדושתו אי אפשר לכתוב, והיה מיוודי המרכבה, וגילוי נשמות, ומדריגות רוח הקודש, אמת.

ומזה תראה גדולת רבינו הקדוש אור החיים ומתוך ספרו ניכר אורו וגדלותו.

'נתיב מצותיך' נתיב אמונה שבייל א'

ומי שזוכה גם בזמן הזה לזכך עצמו שיהיה כולו טוב בלתי אחיות הרע כלל, כמו שזכו אליה רבים וכן שלמים, מרן **האר"י והרח"ו** והר"ר **אלעזר אזכרי**, ואחריהם בעל **האור החיים מרן חיים בן עטר**, ואחריו קדושת מרן **הריב"ש טוב** עם תלמידיו, וזכו לשמוע מעמד הר סיני, קול גדול ולא יסף, תרגמינן ולא פסק, קולות וברקים וקול שופר משמיים.

'היכל הברכה' שמות דף צד.

ויש בכל דור בחינת משיח שיוכה ליחידי דב"ע, כמו מרן **הריב"ש טוב ורבינו חיים בן עטר**.

'זוהר ח' ח"א דף קעב.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

רבנו הגאון הקדוש שר בית הזוהר רבי צבי הירש מזידיטשוב בן רבינו הקדוש רבי יצחק אייזיק מסאפרין זיע"א בעל הצבי לצדיק י"א תמוז תקצ"א

זכה למודריגת הבעש"ט

מורי ורבי דודי, אחי אבי, רבי מובהק, הרה"ק רבינו צבי מזידיטשוב, שגדלני מנעורי על חיקי, וסמך ידיו עלי, ושמשתי לפניו מיום היותי בן שש שנה, עד היותי בן עשרים ושש, קדושתו ומדריגתו מי ימלא, מה שראו עיני ולא זר. כי לא קבלתי אותו לרבי מובהק, עד שהראה לי, שיש לו מדריגות מרן אלקי הקדוש הריב"ש טוב, ושכחו מי ימלא.

זוהר ח' ח"א ג.

כל היום ביחודים

שמעתי מאמרו"ר רבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, שאצל מורי ורבי, רבינו דודי, הרב הקדוש איש אלקים, רבינו צבי מזידיטשוב, ראה שהיה דרכו בקודש, כל היום ביחודים קדושים ביראה, ואהבה יתירה עם ישראל ביחד. ובעת התפלה בבורך ובערב, היה לו התפשטות הגשמיות לגמרי, בשברון לבו, בענוות צדקו, ביחודים קדושים לאבינו שבשמים.

זקן ביתו אבות פ"ב מ"ד אופן ח

יחוד הדיקנא

וכשהייתי ילד, חזרתי במקום אחד על יחוד הדיקנא, ואחר שעה בא מורי דודי זצ"ל למקום זה, וראה ברוח קדשו ואמר, מי היה כאן שיחד יחודים, והחזיר לי פניו פנים שוחקות.

זוהר ח' ח"א ז.

אור השבת

וסיפר לי [רבינו צבי מזידיטשוב ז"ע], שבהיותו בעיר בראד, גורש אותו משם בערב שבת קודש בבזיון גדול ונורא, עד שבא לביתו לעיר פודקאמין, קרוב ללילה. ולא היה לו בגדי שבת עד אחר התפלה, ואחר כך בבקר קודם התפלה, אמר לפני השם יתברך: רבנו של עולם, הוראה בעלבון הנעלבים, ובלבבי הנשבר, תן לי אור שאוכל להתפלל לפניך, ואמר לי בזה הלשון: האבין זיך אין מיר אן גצינדון מאנע אברים בעת התפלה, שלא טעמתי כזאת מימי, ולא אטעום עד אלף השביעי. וכן היה דרכו בקדושה, שהתפלל והמשיך על עצמו בכל ערב שבת קודש יסורים ודוחק וצער, כדי שיתבטל לגמרי קודם שבת, שיכול לקבל בעת התפלה וסעודת שבת, אורו יתברך בלב טהור קודש נקי. וכן היה דרכו בקדושה, מפחד תמיד, שלא יכנוס בלבו חליה, איזה התנשאות זרות.

זוהר ח' ח"ב תכו.

אימת השכינה

ופעם אחת בחג שבועות, נתאספו אליו [-אצל רבינו צבי מזידיטשוב ז"ע] איזה מאות אנשים, וקודם התפלה באור הבקר, נכנסתי אצלו באיזה חדר שלו,

והוא לא ראה אותי, והיה הולך בחדרו אנה ואנה. ובוכה, ומבכה שמים וארץ עמו, לפני השי"ת, ואי אפשר להביא על הכתב. וכל כך היה משפיל עצמו לפני קונו, בבכיה רבה ובקשה, שלא ידחה מאור פניו, באמרו ואפשר כל אלה שלח לי הס"מ להרים וכו', עד שנפל עלי רעדה גדולה, מאימת השכינה, ופתחתי הדלת ונסתי. וכך היה דרכו בקדושה כל ימיו, מי יוכל לספר רוב קדושתו וחסידתו.

זוהר ח' שם

מפחד תמיד

ואמר לי מורי ורבי הקדוש, בימי חורפי, כשהיה אור נשמתו דולקת בתורה באש להבת שלהבת, בדביקות נפלא, ואמר לי בזה הלשון: אייזק בני חביבי, הידעת בעת היותי בן ארבעים שנה, הייתי מתיירא ובוכה לפני המקום ברוך הוא, שאפשר אני מקליפות טעות נגה. ונתכרמו פני מאוד, ולא נותרה בי נשמה. ואמר לי דודי, בני חביבי למה נודעוהו כל כך, העוד היום בכל רגע אני מתיירא שלא אהיה מקליפות טעות נגה, כי היא 'קליפה קשה', ויש הרבה שנשאר שם, והם בעיניהם גדולי ישראל, ומושכין כמה נפשות לדרכים משונים ורעים.

נתיב מצותיך' אמנו ג כו

כל התהלה' הולך עם לבוש חיזוני

כך אמר מורי דודי [רבינו] צבי מזידיטשוב: וילך אברם כאשר דבר אליו השם וילך אתו לוט', מלשון 'לוטה בשמלה', דהיינו, שאברהם הצדיק הולך בדרכי השם, ובהכרח בכל 'התחלות קשות' הולך אתו איזה לבוש ושמלה [-של פניה חיזונית], ואחר כך 'ויפרד לוט מעמו'.

נתיב מצותיך' התורה א ג

פירוט שמות באמירת תורה כס"ג

ובאמת בעת אמירת התורה בסעודה שלישית, היה מורי דודי הצדיק רבינו הקדוש [צבי מזידיטשוב] נוהג לפרט שמות כאלו [-בשילוב] מרוב האור, להתעורר למעלה למעלה.

נתיב מצותיך' התורה א יד

דוגמא דלעילא

ראיתי למורי דודי הקדוש רבינו הקדוש רבינו צבי, שהיה אומר על כל דבר קטן וגדול, 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' בפה מלא, ואמר, שהוא מכוין להמשיך אור החסדים של היודי"ן של שם הוי"ה ב"ה, להמשיך לכל דרגין קדישין, לכל ישראל, והיה מייחד על כל דבר קטן וגדול, אפילו מעט מים כששתה, היה שוה ואומר כמה יחודים, עד כשהיה שותה המים, היה דוגמא דלעילא, להמשיך מים עליונים לשכינת עוזינו אמנו, להחיות נפש כל חי, ברוך חי העולמים. וכן בכל דבר אכילה, כל תנועה ולעיסה היה בדוגמא דלעילא, ומעט מעט שאכל, המשיך רב טוב לבית ישראל.

מעשה ארג' הקדמה

ה' דפי זוהר בכל יום

[ה'זוהר'] הוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש, וכן נתן מרן האר"י תיקון ל'בעל תשובה',

שיאמר חמשה דפי'ן 'זוהר' או 'תיקונים' בכל יום, וכך נהג מורי ורבי דודי הקדוש מורינו הרב רבי צבי [מזידיטשוב].

נתיב מצותיך' התורה א לא

פעולת צדיק לחיים

ופעם אחת בשנת תקע"א לפרט, בחג שבועות, הלך מורי דודי רבינו הקדוש להתפלל קודם נץ החמה, ותפלת שחרית עמד להתפלל זייגער זעקס, וקם ששה שעות תפלת לחש של שחרית. והיה שם בעל הבית אחד ור' יוסף שמו, ואמר תהלים עד שסיים כל תהילים, ואחר כך הלך לישן, ובא לבית המדרש ועדיין לא סיים רבינו תפילת לחש, ובעת הסעודה שערך רבינו, לא נתן לו המשרת לר' יוסף הנ"ל לאכול כראוי, והיה יושב באיזה זווית, ואמר ר' יוסף למשרת: הרבי מצער אותנו באריכות תפילתו, ואתה במניעת המאכל? ושמע רבינו בזה, ולקח כוס יין ונתן לו, ואמר: יוסף! אתה אומר שאני מצער אותך, התדע שיש כאן איזה מאות בני אדם, ואני צריך לתקן לכל אחד תיקון נפשו, וכל הצטרכות מקטן ועד גדול, האמת שהנחת בביתך שני ילדים בריאים? והיום חלו שניהם! האחד נחלה עד שהיה קרוב למות, ובתפילתי פעלתי שהמשכתי לו חיים, ותהלה לאל חזר לאיתנו, והשני לא השגחתי כל כך, והוא כעת בסכנה גדולה. ונתבהל זה האיש, ותיכף במוצאי יום טוב, רכב על סוס ורץ לביתו, והיה מכוון כמו שאמר לו מורי רבי דודי, בשעה מכוונת.

זוהר ח' ח"א רטו.

כמראה הקשת

זכיתי לראות בראש השנה, אצל מורי דודי, שחל יום ראשון בשבת, וביום השני לא היה מורי ורבי יכול לתקוע, ועמד מורי להתפלל מנחה, ותפלת מנחה שלו היה תמיד אש שורף, שלהבת יה כנודע, וכשראיתי זאת, הלכתי ממקומי ועמדתי אצל החלון, קרוב למקום מורי, להתפלל שם. ואחר התפלה היה דרך מורי, לילך מעט אנה ואנה, וגם להחלון. וכשהחזיר פניו מן הכותל, ראיתי על פניו, זיו זוהר השכינה, בכמה מיני זיו, וזוהר והדר, כמראה הקשת של מעלה, בגוונים נהירין, ונפל עלי פחד ורעדה, ונפילתי לאחורי, והחזיקו בי בני אדם שלא אפול, ולא ידעו הסיבה, וכשראה מורי את הרעדה שלי, החזיר את פניו לכותל, וסמך ראשו על הכותל, שנים או שלשה רגעים, והחזיר את פניו, ולא ראיתי עוד שום דבר. וגם בעת פטירת מורי, הרגשתי וראיתי זיו זוהר כזה עליו, ומזה זכיתי להשגת תורתו.

נתיב מצותיך' היחוד ד ד

הסתלקותו

וקרוב לימי זקנתו, התחיל לחבר חיבור מסודר על הזוהר, והכניס בתוכו כל הנכתב בצדו של זוהר שלו וקונטרסים שהיה לו, וחיבר חיבור קדוש. ובערב שבת קודש שנת כימ"י צאתיך (תקצ"א) סיים חיבורו בשלשה קדושות, ובשבת נחלה, וניגנו בליל רביעי י"א תמוז. ועמדתי אצלו בעת ההוא, ואמרתי כמה תשבחות, והיה מורי דודי מלהיט ומאיר, וכל הבית היה מלא אור ונשמות, וברעו עלאה אסתלק, לרעו דלעילא, קדוש קדוש קדוש.

זוהר ח' ח"ג עח.